

Graffitando

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932

Páx. 60-63

Ana María Quintela Gómez

CPI Doctor López Suárez (Escairón - O Saviñao)

aquintelag@gmail.com

Sempre que ía ó aparcadoiro atopaba esa fermosa imaxe pintada na parede: un mendigo co pucho de Papá Noel, reivindicativo, o consumismo extremo de Nadal xunguido á pobreza e soidade dun sen teito. En distintas rúas da cidade puiden ver máis imaxes así, a técnica de padrón en branco e negro e case sempre cunha mensaxe... co tempo sabería que este xeneroso Banksy galego, como xa o chaman e que non deixa indiferente a ninguén a pesar de querer permanecer no anonimato, era o artista gráfico Michelin Rodríguez.

Entusiasmada pola súa obra fun directa ó seu Facebook, unha utilísima ferramenta para contactar e descubrir obras de artistas, e alí puiden ver máis polo miúdo o seu traballo, temática e traxectoria artística. Dende o primeiro momento Michelin mostrouse encantado de poder compartir a súa experiencia cun público infantil.

CONTEXTO DO CENTRO E DA EXPERIENCIA

O nivel educativo no que se levou a cabo esta experiencia foi con nenos de 5º e 6º de Primaria nun CPI de ámbito rural na primeira fase e co alumnado de Infantil nunha segunda fase.

OBXECTIVOS DA EXPERIENCIA

- Sensibilización ante manifestacións artísticas do noso contorno.
- Coñecer e familiarizarse coa execución da técnica de padróns.
- Informarse e sensibilizarse sobre a dimensión estética do graffiti e apreciálo como unha manifestación artística máis, creando así actitudes de respecto.
- Diseñar e preparar materiais para empregar con alumnos máis pequenos.
- Fomentar o traballo cooperativo e de grupo.

- Incentivar e promover a interacción entre alumnos de diversas idades que conviven xuntos no Centro.

- Interpretar imaxes presentes no contexto próximo.

- Inculcar hábitos de reciclaxe empregando material de refugallo.

- Observación da obra plástica e visual no contexto e comentarios posteriores sobre ela.

- Utilización de recursos dixitais para a elaboración e estudo de obras artísticas.

FORMULACIÓN E DESENVOLVEMENTO CONCRETO

Esta experiencia consta de dúas fases ben diferenciadas. Unha primeira fase na que o artista nos visita, conta a súa experiencia, introdúcenos no mundo do graffiti e practicamos con el. Nesta primeira fase son unicamente os alumnos de 5º e 6º os receptores da experiencia.

A segunda fase é desenvolvida por alumnos de 5º, eles serán os Mestres que ensinarán a nenos de infantil a técnica do padrón en diversos soportes e con distintos materiais.

COMENTARIOS SOBRE O SEU DESENVOLVEMENTO

Primeira fase da experiencia

Como punto de partida empregamos a propia obra de Michelin, enseguida os comentarios dos alumnos déixanse sentir, xa que para eles eses murais en paredes gretadas resultan familiares e así descubro que a motivación está xa presente. Interesantísimos os comentarios sobre os posibles significados, as miradas infantís son as mellores críticas. Vemos algún vídeo en YouTube sobre a execución da obra e comentamos a técnica e cores que emprega no seu estilo tan particular.

O seguinte paso, e como tarefa voluntaria, os alumnos deben visitar a obra "in situ" e a poder ser sacar unha foto cun graffiti de Michelin que logo expoñeremos nun mural do colexio. Reparto un pequeno cuestionario no que cada un ten que escribir o que hai en cada rúa. Un home cun tigre, un Papá Noel etc... todo a modo de "xogo de pistas" no que a nosa cidade é un museo e cada rúa unha sala da galería. Para dar máis emoción ó asunto empregamos a ferramenta de Google coa posibilidade de "Street View", as pistas agora son moi suxestivas e cada un no seu percorrido cotián debe descubrir que hai en fronte do supermercado ou a carón do almacén de construción. Os propios alumnos están sorprendidos de que a arte rueira sexa obxecto de estudo dunha clase e aínda se fai máis ilusionador cando lles comunico que o propio artista nos vai visitar.

A visita de Michelin Rodríguez: taller práctico e charla

A visita do artista contou cunha parte teórica na que se trataron temas tan interesantes como a súa traxectoria, os comezos en Venezuela e posterior volta a Galicia, o que hai de transgresor e vandálico no "graffiti", o tema dos permisos, todo isto con preguntas que os propios alumnos facían.

A parte práctica consistiu en decorar parte dun patio cuberto. O propio artista trouxo os seus padróns e fixo demostracións da técnica, como distancia de pulverizado, efectos etc... Logo cada alumno espontaneamente elixe o seu padrón e deixa o seu selo persoal. Así foi como, pouco a pouco, paredes brancas enchéronse de avións, corazóns, estrelas etc.

Os materiais empregados para a experiencia foron: pintura de xiz en spray, dispoñible en calquera tenda de decoración, hai que ter moito coidado con isto

xa que as pinturas de graffiti son moi abrasivas e non aptas para uso escolar; máscaras, padróns e luvas son tamén imprescindibles.

Segunda fase da experiencia

A toma de contacto co graffiti foi de éxito rotundo, os alumnos marabillados pola rapidez e inmediatez do spray levaron padróns para experimentar no seu tempo de lecer e pintar paredes baleiras ou mesmo decorar o seu cuarto. Así foi como formulamos a idea de estender a técnica a nenos máis pequenos, pero esta vez serían os propios nenos de 5º os mestres. A

idea resulta un reto para eles e ó mesmo tempo algo ilusionador e máxico. O primeiro paso é falar coas profes de Infantil e ver que motivos poden ser interesantes para o alumnado deste nivel, e así números, monumentos, letras e animais pasan a ser o obxecto dos padróns que os propios alumnos de 5º van elaborar.

Todos achegamos cartóns que nos sobran na casa, caixas de galletas, cereais, ou calquera cartón fino de refugallo van servir para que fagamos os nosos padróns. Imprimimos os motivos e logo, empregando papel

calcante, transferimos a cartón e recortamos. Pura reciclaxe.

Empregamos tesoiras e, para algunha forma máis complicada, os alumnos maiores da ESO bótannos unha man con cutter.

VISITAMOS OS NENOS DE INFANTIL

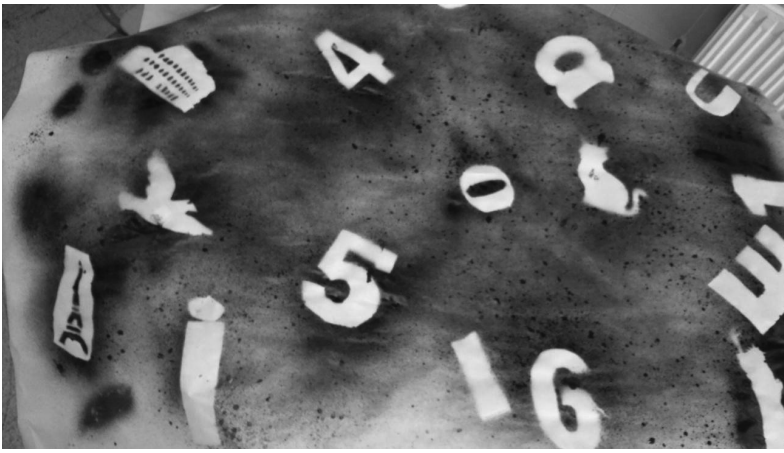
Chegou o día tan esperado e os nosos pequenos Mestres cheos de ganas e ilusión interactúan cos pequenos, falan, axudan e explican o que teñen que facer. As posibilidades do padrón son diversas, así que por operatividade desenvolvemos tres grupos de traballo polos que van pasar todos os nenos e nenas.

1 Grupo: traballo de graffiti con spray de xiz na parede.

2 Grupo: traballo con acrílicos en spray e padróns feitos polos alumnos. Realización de mural en papel continuo.

3 Grupo: Realización de diversos motivos en folios individuais, e con pincel e padróns de plástico. Empregamos témperas e a técnica do "estarcido", o pincel ancho e dando pequenos toques encima do padrón.

Os materiais empregados –importantísimo– deben ser completamente inocuos e adaptados para uso escolar.

Materiais empregados:

- Pintura de xiz en spray, pintura acrílica en spray e témpera escolar.
- Máscaras desbotables e luvas.
- Padróns prefabricadas e padróns feitos por alumnos.
- Papel continuo e folios. Papel calcante para facer padróns e cartón fino de refugallo.
- Pinceis anchos para “estarcido”.
- Cartón fino de refugallo.

AVALIACIÓN POR PARTE DO ALUMNADO E DO PROFESORADO

Como liña xeral, subliñar o aspecto lúdico da actividade, en xeral a parte práctica do taller tanto en quinto como en Educación Infantil tivo un carácter divertido e espontáneo. A produción individual estivo marcada polos gustos de cada un, cada alumno elixe a cor e o motivo, e logo plasma no soporte a súa achega. A necesidade de humanizar e personalizar espazos como unha parede branca do patio prima máis que a cualificación con criterios dunha produción individual.

Dar responsabilidades, un importante punto no que poden

observar que nenos e nenas non moi coidadosos coa súa produción na clase rutineira agora amósanse solícitos e estritos na limpeza e coidado de material; así cada grupo cos seus profesores na fase interactiva limparon pinceis, padróns e recolleron material. Esta fase de recollida e limpeza de material é importantísima nesta materia.

Fundamentan tamén a interacción entre o propio grupo de mestres de quinto, procurar mesturar nenos con máis e con menos habilidades sociais, e facerlles sentir protagonistas a aqueles que case sempre permanecen na sombra.

No recortado de padróns que fixeron os alumnos de quinto decidimos optar polas de deseño máis doado, aínda así algunha presentou algunha dificultade, polo que tivemos que recorrer a alumnos maiores coa axuda do *cutter*.

En derradeiro lugar, e como precaución, moi atentos sempre a que esteamos a pulverizar coa boquilla sempre ben posicionada, con máscara e sen achegarnos demasiado.

En resumo, a medición de resultados ocupa nesta experiencia un lugar secundario e a valoración do proceso serviunos para:

- Desenvolver a nosa percepción a todos os niveis, partindo

do subxectivo e cara a algo máis abstracto.

- Transmitimos diversas técnicas e coñecementos sobre os materiais utilizados, os padróns ofrecen posibilidades diversas.

- Desenvolvemos a capacidade de adaptar creativamente as posibilidades de materiais e técnicas ás súas necesidades expresivas, cada un elixe forma e color.

- Xerar dinámicas de grupo en termos plásticos de manipulación creativa da información. Os alumnos maiores explican e axudan a facer ós pequenos.

- Desenvolver a capacidade de análise e emprego das reflexións feitas por outras persoas, interpretar a obra dun artista sempre resulta interesante.

A arte presente na rúa e ó alcance de todos grazas ó esforzo e xenerosidade de artistas como Michelín Rodríguez, artesán da mensaxe como gusta de definirse, agora só temos que abrir os ollos.■

- GHISLAINE BELLOCO. MARÍA JOSÉ GIL DÍAZ.
Tocar el arte. Ed.Kaleida

- MAJA PITAMIC. *Arte en acción*. Ed.Acanto.